

PANDEMİ, ÇOCUĞUM ve TEKNOLOJİ

Çağımızın olmaz ise olmazı teknoloji; artık elimiz, ayağımız kadar ihtiyaç duyduğumuz, her başımız sıkıştığında destek aldığımız hayatımızın bir parçası haline geldi. Özellikle pandemi ile birlikte daha çok ihtiyaç duyduk. Teknoloji sayesinde özlediğimiz kişiler ile görüntülü konuşabildik, evden çıkmadan tüm ihtiyaçlarımızı sipariş verebildik, işe gitmeden toplantılara katılabildik, sunumlar yapabildik, eğitimlere katılabildik, müzeleri gezebildik, sınırsız kitaplara erişebildik, konserleri izleyebildik ve hobilerimizi geliştirebildik. Bugün, geçmişi düşündüğümüzde teknolojinin daha zayıf olduğu dönemi yaşamış bizler bile “Nasıl teknoloji olmadan bunu yapabiliyor musunuz?” diye sorgular olduk. Teknoloji o kadar ulaşılabilir hale geldi ki git gide küçülüp avuç içimizde taşıyabileceğimiz boyuta ulaştı.

Peki bu kadar çok hizmeti bize sağlayan teknolojinin çocuklara nasıl etkileri oldu?

Çocuklar kendileri için neyin yararlı, neyin zararlı olduğunu değerlendirip bu konuda kontrolü sağlayabilecek olgunlukta değildir. Bu sebeple izleyecekleri görseller, oynayacakları ekran oyunları ebeveynin kontrolü ve takibi altında olmalıdır. Çocuğun bilişsel kapasitesinin artması ve farkındalığının gelişmesi ile ileri yaşlarda bu denetimi kendi sağlayabilecektir ancak okul öncesi dönem çocuklarından bunu beklemek doğru olmayacaktır. Pandemi ile birlikte çocukların evde kalma süreleri artmış ve ailelerin iş tempolarının eve yansması ile teknolojik aletlerin denetiminin azaldığı gözlenmiştir. Televizyon kullanımı ile ilgili sorun yaşayan aileler teknolojinin ilerlemesi ile birlikte tablet, bilgisayar ve telefon oyunları ile de zorlu bir sürecin içerisine girmişlerdir. Çocuklar için üretilen film ve oyunlar; sınırsız güç, hızlı değişim, hayal ve sınırsız macera içermekte ve çocukların güce olan merakları ile birleşerek daha çekici hale gelmektedir. İdealleştirilen görsel kahramanlar fiziksel özellikleri ile dikkat çekmekte ve karakterlerin gerçekte bağdaşmayan tek tip görünüşleri ile çocukların onlar gibi olma isteği artmaktadır. Teknolojik materyallerin yoğun kullanılması çocukların dikkat sürelerini azaltabilmekte, sosyal ilişkilere ve oyunlara ilgilerini düşürebilmektedir. Çocuğun kendine

uygun olan eğitici programları belirli sürelerde izlemesi gelişimi için faydalı olabilmektedir. Fakat çocukların öğrendiği bilgileri deneyimleme ve yaşlıları ile doğrudan sosyal ilişki kurma ihtiyacı vardır. Bu sebeple bu gibi materyallerin kısıtlanması gerektiği unutulmamalıdır.

Çocuğumun ekran kullanımını nasıl kısıtlamalıyım?

1-Aldığınız teknolojik aletlerin çocuğunuza ait bir materyal olarak tanıtılmaması önemlidir. Örneğin; aldığınız tableti “Bu tablet senin.” diye tanıtmak çocuğunuzun bu materyal üzerinde oyuncağı gibi söz sahibi olabileceği algısının gelişmesine sebep olacaktır. Bu materyaller, yetişkinlere aittir ve çocuklara ancak yetişkin gözetiminde kullanım hakkı verebilir.

2- Çocuğunuza bu materyalin kullanım amacını anlatın. Kullanım süresini ve gününü birlikte belirleyin. Online eğitim dönemlerinde ders saatlerini kullanım süresi dışında tutun. Bu konuda ortak bir karar verdikten sonra net bir tutum sergilenmesi, çocuğunuzun kullanım süresine uyum göstermesi için önemlidir.

3- Çocuklara uygun olarak belirtilen kimi videolar, oyunlar aslında çocukların yaşına uygun içerikte olmayabilir. Bu sebeple izlediği içerikleri takip edin ve sınırlandırın. Anlaşılır ve rahat algılanabilir olmasına özen gösterin. İzlediği görsellerde eğitici, kişiliğini geliştirici, olumlu özellikler taşıyan kahramanlar olmasına dikkat edin.

4- Teknolojik materyallerin çocuğın odasında değil sizin de kontrolünüzün olabileceği ortak alanda bulunmasına özen gösterin.

5-Bu materyallerin, çocuğunuzun ağladığı ya da öfkelenildiği zamanlarda sakinleştirmek için kullanılmaması ve yine aynı şekilde çocuğunuz bir işi başarısından dolayı bu materyallerin hediye olarak verilmemesi, bir şeyin karşılığı olarak kullanım süresinin arttırılmaması önemlidir. Bu gibi davranışlar çocukların teknolojik aletlere verdiği önemin daha da artmasına neden olacaktır.

6- Çocuğın ekrana maruz kaldığı süre içerisinde pasif olduğu zamanı aktif hale getirmek için izlediğiniz programlar hakkında karşılıklı konuşun, açıklamalarda bulunun ve öğrendiklerini kullanabilmesi için fırsat yaratın.

7- Televizyon, tablet izlemek kolaydır ve bu kolaylığından dolayı alışkanlık yapıcıdır. Çocuğunuzun hayatında bir şeyi kısıtlıyor ya da hayatından çıkarıyorsanız mutlaka yerine farklı bir şey koymanız gerekmektedir; yaratıcılığını destekleyici oyunlar, spor aktiviteleri, sanat etkinlikleri gibi.

8- Çocukların, dış dünyayı gözlemleyerek öğrendiklerini ve ebeveynlerinin de hayatlarındaki en önemli modeller olduğunu unutmayın. Bu sebeple kendi teknoloji kullanımınızı değerlendirmeniz ve çocuğunuzun olduğu ortamlarda bu materyalleri hangi amaçla kullandığınızı fark etmeniz büyük önem taşımaktadır. Gün içerisinde tüm ailenin birlikte vakit geçirmekten keyif aldığı, iletişimin ve oyunun olduğu zamanlar yaratılmalıdır.

Kaynakça:

Öztekin, S. (2008), Çocuk televizyonunun eğitime ve eğlendirme özelliklerinin çocuğunuzun gelişimine etkisi._(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-Televizyon Anabilim Dalı, Konya.